Magyarok a Kaukázusban – kiállítás

2015/04/21 - 2015/07/11

A 19. század során meglehetősen sokak meggyőződése volt, hogy a Kaukázus völgyeiben hátra maradt ősmagyarok még mindig fellelhetők. E gondolat alapján a régió számos etnikumát a magyarral azonosnak, vagy legalábbis a magyarság legközelebbi rokonainak tartották. A különféle elméleteket és az ezeket alátámasztani igyekvő kutatásokat körüljáró tárlat 2015. április 21. és július 11. között tekinthető meg.

[1]

Az Országos Széchényi Könyvtár tavaszi nagykiállítása a 19. századi magyar őshazakutatás egy igen izgalmas, kevéssé ismert mellékszálával foglalkozik – a magyarság kaukázusi őshazájának kérdésével. A 19. század során meglehetősen sokak meggyőződése volt, hogy a Kaukázus

völgyeiben hátra maradt ősmagyarok még mindig fellelhetők , s e gondolat alapján a régió számos etnikumát a magyarral azonosnak, vagy legalábbis a magyarság legközelebbi rokonainak tartották. Előfordult, hogy az egyik hírlapunk 1825-ben még a következő szenzációs hírrel jelentkezett: „a' Caucasiai hegyek' környékében 300 mértföldnyi kiterjedésre, több mint hétmillió ember, a' Mahomedánusokkal, Persákkal, Mógolokkal és más nemzetekkel keverve, magyarúl beszél". Számos kaukázusi tájat a magyarok legősibb szálláshelyével azonosítottak, a helyi földrajzi nevek és nemes családnevek többségére pedig sorra születtek a magyar eredetet, rokonságot sugalló etimológiai elméletek, mint például az Elbrusz hegye – Elborulsz; Ararát hegye – Ár-ár-állt; Zicsianov grúz nemes család – a magyar Zichy család; Gori grúz városa – a magyar Gori család, stb.

[2]Számos expedíció indult a kaukázusi magyarság felkutatására a 19. század során, kezdve Orlay János és Jaksics Gergely 1819. évi kutatóútjával, ezt követően több őshazakutató barangolta be a vidéket – többek között Rencz József, Ógyallai Besse János, gróf Zichy Jenő, vagy éppen Szádeczky-Kardoss Lajos. Az expedíciókkal párhuzamosan a hazai tudományos életben is elindult a kaukázusi őshazát méltató vitafolyam, számos monográfia, cikk, tanulmány született, sőt megjelent egy kaukázusi–magyar szótár is. Az eszme beette magát a korabeli közbeszédbe, s nagy hatással volt a szélesebb értelemben vett történettudatra is – jól jellemzi ezt Vörösmarty Mihály 1828. évi Magyarvár című epikus költeménye, melynek helyszínéül a kaukázusi Kuma folyó partján álló, ősmagyar városnak hitt Magyari várát tette meg a költő.

620.406

Ó-Gyallai
BESSE JÁNOSNAK
Tudósitásai
Kaukasus mellékéről,

mint a' Magyarok hajdani lakhelyéről,

mellyeket

e' folyó 1829. esztendőnek Julius, Aug. és September Havaiban békűldött.

Ó-Gyallai Bese János Úr első Jelentése Kawkaz hegyek vidékéről Konstantinogorsk-ból, vagy is a' Meleg-Fördőkből, Augustus hólnapnak 8-dik napján 1829.

Reménylem hogy Odessábúl Junius holnapnak 19-dik napján Bécs és Buda felé útasitott Leveleim, nem külömben Elború (Elbrouz) hegye lábánál felütött táborbúl írt és Odessában lakó Austriai Generalis Consulnak szólló Levelem párja, kérésem szerént szerencsésen kézhez jöttek.

Odessát elhagyván a' fekete Tengeren hajóra ültem, a' Dnieper folyó víz felé fordítottuk vitorláinkat. Említett hólnapnak 25-dik napján Cherson-nál szárazra léptem, és mindjárt másnap

620.406
R2
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
B 8680/67.

[3]A kiállításon bemutatjuk a témával kapcsolatos korabeli nyomtatott sajtó darabjait, a Kaukázust és népeit bemutató magyar és európai térképeket, a „kaukázusi atyafiakról” szóló ritkaságokat, vitairatokat, köteteket, az ottani eredetvitában résztvevő kutatók kéziratait, a Zichy-expedíción készült festményeket és fényképfelvételeket, egyéb fotókat, rajzokat viseletekről, valamint számos egyéb izgalmas tételt.

A tárlat 2015. április 21–2015. július 11. között, keddtől szombatig 10 és 18 óra között látogatható.

Helyszín: VI. emeleti Ars Librorum és Corvina kiállítótermek

A belépőjegy egységesen 400 Ft, mellyel az OSZK egyéb kamaratárlata is meglátogatható!

A kiállítás megnyitója [4]

Meghívó *[5]*

Új tartalom: Képek a megnyitóról [6]
2015/05/21 - 10:09

Forrás webcím: https://oszk.hu/kiallitasok/magyarok-kaukazusban-kiallitas

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/kaukazus-szerelmey002.jpg
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/kaukazus-festmeny.jpg
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/kaukazus-ogyalla_bese.jpg
[4] http://www.oszk.hu/rendezvenyek/magyarok-kaukazusban-megnyito
[5] http://www.oszk.hu/sites/default/files/MaK_meghivo.pdf
[6] http://indafoto.hu/nemzetikonyvtar/magyarok_a_kaukazusban_kiallit
[7] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2015